

KUSTBON

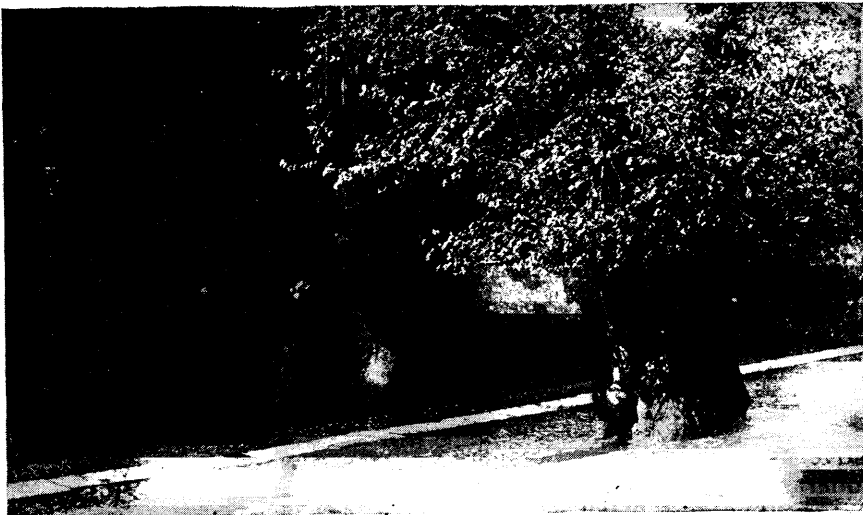

SVENSK VECKOTIDNING

<p>TIONDE ÅRG.</p> <p>N° 37/38</p>	<p>Prenumerationspris:</p> <p>Helt år Emk. 225:— Halvt „ „ 125:—</p> <p>I utlandet:</p> <p>Helt år Emk. 350:— Halvt „ „ 200:—</p>	<p style="text-align: center;">UTKOMMER ALLA ONSDAGAR</p> <p style="text-align: center;">Redaktion:</p> <p style="text-align: center;">Svenska Folkförbundet</p> <p style="text-align: center;">Redaktör: N. Blees Reval, Riddaregatan 3.</p>	<p>Annonspris enligt överenskom- melse.</p> <p>För längre annonse- ring beviljas rabatt.</p>	<p>17 nov.</p> <p>1927</p>
--	--	---	---	--

Svenska dagen.

Firades på Riddaregatan 3.

Ingången till Riddaregatan 3.

Revalssvenskarna samlades naturligtvis även i år för att fira den 6 november, alla svenskers dag. Denna gång var de församlades antal större än under föregående år, och det berodde delvis på att Riddaregatan 3 samtidigt invigdes till svenskarnas hem i Reval. Den urgamla svenska prästgården (Riddareg. 3) har ju under flera år varit svenskarnas samlingslokal, men utrymmet var för trångt för större samkväm och dessutom höll en del av byggnaden, näml. träflygeln, på att förfalla. Nu ha vi äntligen efter

oerhörda ansträngningar lyckats någorlunda renovera den gamla svenska gården och invändigt fått den i bättre skick: samlings lokalen har utvigats genom att en mellanvägg tagits bort och den förfallna träbyggnaden har ånyo uppbyggt och inretts till kansli för S. O. V. och Kustbon.

På svenska dagen samlades nu revalssvenskarna i stort antal upp till Riddaregatan 3 — första gången efter remonten — och alla voro lyckliga och glada över, att svenskarna äntligen fått en egen knut, där de kunde samlas.

Att vi kunde samlas i svenskhemmet på Gustaf-Adolfsdagen var dessto kärare och, just den omständligheten gav åt det hela en så högtidlig svensk prägel.

Efter en talrikt besökt stämningfull svensk gudstjänst i svenska kyrkan kl. 6, där prostan E. Petzäll talade med anledning av Allhelgonandagen, och fruar. Nurkse och Pavian sjöngo duett, infunno sig alla omedelbart däreftar i den nyinredda lokalen. Bland de närvarande märktes förutom andra mera framstående revalsvenskar Konsul Johansson med Fru.

Efter en gemensamt sjungen koral hälsande förningens ordförande, lektor H. Pöhl, de talrikt församlade hjärtligt välkomna. Talaren framhöll, att svenskarna nu voro lyckliga nog att kunna samalas under eget tak och invigde med bön lokalen.

Sedan fröken D. Pettersson hade sjungit ett vackert solonummer besteg läraren vid Revals svenska skola, herr A. Stahl, talarstolen och höll ett intressant föredrag om hjältekonungen.

Talaren skildrade Gustaf II Adolf såsom människa och uppehöll sig en längre tid vid hans tidiga utveckling och karaktärsdrag. — Samla vi till en bild dragen av den unge Gustaf Adolf, yttrade talaren, sådan han var då han stod i begrepp att såsom konung framträda på den historiska skådebanan, faller oss främst i ögonan den ovanligt tidiga utvecklingen.

I hans yttre stod med sällsynt renhet den nordiska typen präglad. Det var ett yttre som frapperade sydlänningen; italienaren kallade honom guldkonungen.

Gustaf Adolfs regering var en enda kedja av krig. Men Sveriges historia under hans tid var ej blott en historia om krig och yttre storhet. Mitt under vapenbullret och på de fredliga melanskoven fortgick därjämte ett utvecklingsarbete, som sällan sett sin like, ett tyst och stilla arbete, varigenom åt svenska samhället skapades en inre ordning för århundraden. Det var i Sverige i Gustaf Adolf dagar som när de heliga skrifternas folk byggde på sin helgedom: svärdet fördes med den ena handen, medan den andra arbetade på tempelbyggnaden. I själva verket var Gustaf Adolf en fredsälskande furste. Att han förde krig var en tvingande nödvändighet. Det var för att skydda sitt lands gränsar och oberoende. Han förde ej krig för krigets egen skull. "Ej av ärelystnad och begär efter land och folk eller av ungdom och förvetenhet kommer det, att jag rullar så kring i fejder och krig utan av trängande nöd, därför att Gud ej givit annat medel att rädda och upprätthålla staten," skrev Gustaf Adolf själv.

Det intressanta föredraget motogs med livligt bifall

Efter föredraget hade de församlade ännu en gång nöjat höra solosång, "Sverige", av fröken D. Pettersson. Sången belönades med livliga applåder.

Efter det officiella programets slut blev det tesserering och man gjorde all heder åt fru M. Kasks anrättningar.

Dagen hade firats på ett värdigt sätt. Alla voro lyckliga och nöjda!

N. B.

Gustaf-Adolfstesterna.

På Birkas folkhögskola firades Gustaf-Adolfminnet med en av folkhögskolan och Nuckö lokalavdelning av S. O. V. gemensamt anordnad fest den 6 november. Trots det ostadiga vädret tillstädeskom mera besökande än skolsalen kunde rymma. En del måste placeras i matsalen.

Först fingo de församlade åhöra en gudstjänst från Uppsala domkyrka med predikan av bis-

kop Aurelius. Det var en enastående högtidsstund för envar, särskilt som varje ord av predikan likaväl som sånger och psalmer fullt tydligt uppfattades av hela församlingen.

Så följde hälsningstal av rektor Adalberth, som även föredog en skriftlig hälsning från professor Vilh. Lundström, Göteborg. Efter sång- och musiknummer följde kaffepaus, varunder över 125 personer förplägades. Sedan vidtog möte med S. O. V.-avdelningen för val av styrelse för nästa 3-årsperiod. I styrelsen återvaldes kantor J. Nymann, hr A. Schönberg, H. Timmerman och J. Aman. Nyvalda blevo rektor Adalberth och hr Aug. Ribon.

Efter mötet fortsatte festen med föredrag av skolans nye lärare, fil. mag. Sven Fraenki, som med värme och klarhet skildrade "Gustaf Adolfs verk och person". Sedan ytterligare sjungits och bjudits på musik hölls igen ett föredrag, nu av folkskollärare T. Gärdström från Ormsö, som talade om "Hjältar och hjältedåd". Med ännu ett musikstycke, "Sverige" och ett par sånger samt avslutningsord av hr Adalberth var festen till ända. Den eiterlämnade ett starkt intryck av högtidsstämning, vartill i ej ringa mån bidrog den av fru Adalberth och magister Fraenki presterade musikunderhållningen (på orgel och fiol).

I Roslep firades Gustaf-Adolfminnet i bönhuset på måndagsaftonen, den 7. nov. Genom framflyttningen av festen blev det tillfälle för Birkas-lärarna att medverka. Vid festen talade folkskollärare A. Vesterberg, Höbring, samt rektor E. Adalberth och fil. mag. J. Fraenki, Birkas. Höbringens sångkör sjöng under lärare A. Westerters ledning ett stort antal vackra sånger, varjämte solosång på ett förtjänstfullt sätt utfördes av folkskollärare Carl Blees. Med musikunderhållning, orgel och fiol, medverkade lärarinnan Blees och mag. S. Fraenki.

Under en paus serverades kaffe åt den store besökskaran, som uppskattades till minst 300 personer. Vidare utfylldes programmet med uppläsning och unison sång.

Det var en storslagen och stämningsfull svenskhetsfest, värdig bygdens trofasta och präktiga svenskar!

Upp till kamp för svenskheten.

Med anledning av den svenska dagen skriver "Västra Nyland" för den 5 dennes en intressant ledare om den svenska nationalitetens ställning i Finland. Emedan estlandssvenskarna ha så mycket gemensamt med finlandssvenskarna, då det gäller att tillvarataga den svenska nationalitetens livsintressen, vilja vi här ur nämnda artikel återgiva några av de vackra tankar, som äro av stort intresse även för oss.

Det kan icke förnekas, att vad oss svenskar här i Estland beträffar en viss slapphet i det gemensamma arbetet för svenskheten inträtt. Det är ofta klenst bestämt med förståelsen för vad som göres och bör göras. Onekligen har på flera håll av personer, varmt intresserade för svenskheten, ett ärligt och självuppoftande arbete utförts för den svenska saken. Men det är icke nog med vad som redan gjorts. Arbetet bör fortsättas, ett stillastående är bakåtgående. Vi måste bortse från split och fördomar och mera betänka "vad vår frid tillhör", då det är fråga om kampen för svenskhetens bestånd. Det är sant: arbetet för allmänhetens bästa är värt erkännande och uppmuntran, och det brukar ofta utebliva, vilket kanske gör, att mången drar sig tillbaka. Men även om en sådan brist på förståelse förefinnes — vilket tyvärr ofta är fallet — böra svenskhetens vänner icke fälla modet, utan hålla på i tid och otid. Lönen kommer nog i sinom tid, om icke förr så av våra efterkommande.

Vi hava ännu den svenska dagen i friskt minne, då överallt där svenskar bo talrika skaror i stad och bygd samlades till fest i den svenska tankens hägn. Inför de vackra tankar och intryck, som firandet av den stora gemensamma svenskhetsdagen lämnat varje rättänkande svensk vilja vi glömma alla motgångar

Vi återkomma till ovannämnda ledare i V. F., varur vi bl. a. anföra följande:

"Till ett rätt begående av svenska dagen hör för svenskar nas vidkommande icke i främsta rummet att dröja vid det gemensamma svenska arvet, utan att framförallt minnas sin ställning som ett minoritetsfolk och nyttja tillfället till mönstring av krafterna och till hälsosam självrensning

med tanken riktad mot framtiden och dess krav. Huru ha vi skött oss under tid som gått och huru äro vi rustade att möta de anspråk, som komma att ställas på oss av tidsutvecklingen? Dessa frågor borde framför andra utgöra ämnet för betraktelserna på vår nationella högtidsdag.

Den svenska nationalitetens ställning är icke i allo glädjande. En anledning till allvarliga bekymmer är framförallt den svaghet med avseende å folkets bildningshåg, som kommer till synes t. ex. i våra landsbygdsskolors minskade elevantal och i svagt intresse för det folkliga bildningsarbetet över huvud. Sant är att därtill i mycket medverkar en allmänt förflackad tidsanda och att företeelsen kan anses i viss grad övergående. Men det varken kan eller får döljas att denna nedgång i bildningsintresset kan bliva till stor och måhända obotlig skada för svenskheten, emedan den lämnar bildningsanstalter att gå under och medför att den svenska befolkningen blir på efterkälke med avseende å upplysning och medborgerlig duglighet. Huru är det för resten med vår insats på övriga områden av kulturarbetet? Måste vi icke vidgå att vi förlorat vår ledarställning på jordbrukets, hantverkets och en hel del andra yrkesområden? Men lika viktigt som det är att vi se förhållandena sådana de gestalta sig i verkligheten, lika viktigt är det att vi ha klart för oss att den svenska nationalitetens framtid i vida högre grad är avhängig av dess arbetsförmåga och duglighet än av lagstiftningsgarantier eller andra åtgärder för tryggnad av dess ställning. Det är på detta faktum vi måste ha blicken riktad och efter dessa krav må vi ställa in våra strävanden. Det som därför bör bliva kärnpunkten i vårt svenskhetsarbete är kampen mot de splittrande och nedbrytande strömningar i tiden, vilka undergräva folkets arbetshåg och bildningslängtan. En väckelse på detta område är utan tvivel det som vi framtör allt annat för närvarande behöva"

Förlovningsannonsen.

Av Bonäs-vinden.

Hugo Vinge, satt ute på drängstugubron och betraktade solned-

gången. För tre veckor sedan hade han kommit till gården. Han kände sig så glad och lycklig, icke blott därför, att bygden med sin lilla sjö tjusade honom eller därför att människorna här voro så vänliga, utan även och mest därför, att han här blivit bekant med Lisa Jonson, en torpardotter, som inte blott var en vacker utan även en mycket god, klok och arbetsam flicka, en idealist av slag, han alltid önskat sig till hustru. De hade nu inte vidare talats vid om framtiden, men Vingens uppgift, att han trots ännu ej fyllda 24 år, hade samlat ett litet kapital som grundplåt för ett eget hem, hade synbarligen tilltalat Lisa.

Emellertid hade nu Lisa farit på besök till en grannsocken, Sjöbärga, där hon skulle vistas hos släktingar en månad. Hugo Vinge hade just nu räknat ut huru många dagar det var kvar av väntetiden — snart skulle han få riktigt tala vid Lisa.

Följande dag var slottern i full gång vid gården, där Hugo tjänte. Det var en eftermiddag. Man hade arbetat strängt och skulle få sig en rast. Den vänliga husmodern hade bland det doftande höet dukat fram kaffe med bröd och, omtänksam som hon var, hade hon även tagit med sig senaste numret av ortstidningen. Det var idel skämt och glam i slätterlaget, och den ej minst glade var Hugo. Men så kom han att i tidningen få se en annons av följande lydelse:

"Förlovade. Vidar Söderfors, Lisa Jonsson, Granå, Sjöbärga."

Hugo bleknade, och man frågade om han var illamående.

"Nej," förklarade han.

"Stod det något tråktigt i tidningen?" frågade husmodern.

Hugo försäkrade åter att så ej var fallet, och med uppbyggande av all sin enegri lyckades han till slut tämligen väl dölja sin smärta. Han trodde nämligen, att han nu förlorat sin Lisa.

Ännu några dagar gingo, och det blev lördag. Byns ungdomar hade till den kvällen anordnat en danstillställning. Dans hade aldrig varit någonting för Vinge och allra minst nu, men för att få folk att tro, att han inte bar på någon sorg, begav han sig dit, i det han sökte trösta sig med, för det första att han ju aldrig fått eller haft någon rättig-

het till Lisa och för det andra, att det väl fanns andra flickor. Nå, han begav sig till dansbanan, men stannade en bit framför, skyddad av några träd, betraktade han livet på dansbanan.

Men vad får han se? Jo, efter honom kommer Lisa Jonsson. Vinge vänder sig om och säger med behärskad röst:

"Jag har äran gratulera!"

"Tack, sade Lisa, "Sjöbärga är stort och har sin egen Lisa Jonsson. . . Om den Lisa Jonsson, som du står framför, skall förlova sig, så blir det med dig!"

Vid dansbanan skrällde dragspelen med förnyad kraft, men Hugo Vinge och Lisa Jonsson lystrade ej till tonerna.

Det var ej två av dans uttrötade, som den lilla byvägen vandrade hem den kvällen. Det var två friska och lyckliga människor, som funnit varandra.

(Säningsmannen).

I allhelgonatid.

Början av november är en märklig tid. Allhelgonadagen är ännu mångentades på landet den stora flyttningsdagen för tjänstefolket. Här och var stöper man ännu nyårslyckor den dagen för att utröna sitt öde under det kommande året. För flyttningen var i regeln en hel vecka anslagen, den s. k. friveckan eller lösveckan. Numera är det den s. k. nykterhetsveckan, då man driver propaganda.

Man var knappt installerad i sin nya tjänst, innan man fick begynna med höstslakten. Mårten, den 11 november, var den stora slaktdagen. Då slaktades kor, oxar, svin och får. Kött hängdes till rökning och saltades in för vintern. Det kom då gärna även en liten vinterknäpp, i Skåne bekant under namnet "Mårtensknuta". Där firar man även allmänt Mårtensaften med en gås, Mårtengås och svartoppa.

Naturen celebrera i år Mårtens-aften med en anmärkningsvärd konstellation på himmeln. Merkurius inträffar nämligen då i sin nedre konjunktion med solen. Planeten är då närmast jorden, men icke synlig för blotta ögat. Copernicus såges ännu på sin dödsbädd ha grämt sig över att aldrig ha fått skåda Merkurius.

I de gamlas föreställning var den regnplaneten. Man talade då

om den regniga Merkurius, den klara Venus, den kalla och blå-siga Jupiter samt den heta Saturnus. Varifrån dessa föreställningar härleda sig är svårt att säga. Men denna tid på året är det lätt för Merkurius att göra skäl för sig. Vore det som i forna tider, hade vi i år fått fira Mårtens-afton under skvalande regn.

Årets månader i gammal folktro.

November.

Det svenska namnet på november är vintermånad.

Den första november — Allhelgonadagen — kunde man få en liten inblick i huru den stundande vintern skulle bli. Därvid skulle man gå tillväga på följande sätt:

I skogen skulle man uppsöka en ek eller bok samt därur skära en spån; var denna våt eller fuktig, blev även vintern fuktig. Varspånen däremot torr, var blid vinter att vänta.

Vid Allhelgonadag sades merendels vackert väder råda. Detta komme dock inte att räcka länge.

Om dimma är rådande, och denna stiger uppåt, kan man vänta att den snart kommer åter med storm och regn.

Novembersnö varar sällan länge.

Ju senare vintern gör sitt inträde, desto längre räcker den fram på vårsidan.

När kölden släpper efter något, är snön snart i antågande.

Åska i november varslar om en sträng vinter, men är även ett tecken på att följande år blir gott och fruktbart.

År Mårten-dagen — 11 november — klar, är även detta ett tecken på att en sträng vinter stundar. Råder däremot regn, blir vintern ostadig och nyckfull.

Regn på denna dag påstods bli mycket långvarigt.

På en torr och klar november följer en långvarig vinter.

Sträng och ihållande vinter är även att vänta, då augusti och oktober månader varit ovanligt kyliga.

Anders-dagen — 30 november — var även en viss bemärkelse-dag så till vida som den ansågs förebåda den stundande julens väderlek. Där om heter det: "Om Anders braskar, skall jul slaska", eller: "Regnar det Andreadag, skall det om julen frysa hårda

tag." Snö på denna dag, påstods skada höstsåden.

År vädret klart på Anders-dagen, blir vinterns väderlek jämn och god. År det däremot mulet, kommer hela vintern att bli ostadig och nyckfull.

I denna månad var ej nyttigt bada, ej heller att slå åder.

Sitt årsbehov av ved skulle man hugga då marken var hårdfrusen, och innan snön kom. Den ved som då höggs, påstods brinna bättre samt lämna mera värme än den som var huggen vid annan tid på året.

Rikt utbyte av svenska arkeologiska grävningarna på Cypern.

Från den svenska arkeologiska expeditionen till Cypern meddelar utgrävningarnas ledare, docenten Einar Gjerstad, i ett telegram till Dagens Nyheter högst betydelsefulla resultat. Expeditionen, som ännu endast varit i v rksamhd ett par månader, är avsedd att få fram en kulturhistorisk bild av Cypern från sten- och bronsåldern fram till den arkaiska och klassiska tiden, eller ungefär fram till 500 år f. Kr., en period då Cypern spelade en högst betydelsefull roll framför allt som handelscentrum för de östliga medelhavsländerna. Utgrävningarna väntas komma att taga en tid av ett par år.

Varje dag har en ny grav påträffats, hittills uppgår antalet till 44, av vilka endast 27 ha undersökts. Gravarna tillhöra den tidiga och medelbronsåldern, d. v. s. omkring 3000—1600 f. Kr.

Varje grav består av ett schakt inhugget i klippan, varifrån en till fyra kamrar öppna sig, i en del fall med nischer för liken och nedlagda föremål. Planen för en del av dessa gravar vittnar om ett förfinat arkitektoniskt sinne

Fynden äro storslagna: vackert formade och dekorerade vaser till ett antal av över 600, omkring 200 bronsföremål, svärd, långa och raka som käppar, dolkar, knivar, pincetter, rakknivar, knappnålar och synålar, fingerringar och örringar, vidare fyra unika halsband, ett bestående av refflade glaspärlor och bronsspiraler, ett annat av 461 smärre och 63 större pärlor, vilket en gång tillhört en laphitisk ädlings något bedagade

hustru, omkring 2100 f. Kr., ett tredje sammansatt av 70 stora, klotformade och flera små röda pärlor. Vidare ringar av agat, intressanta idoler av terrakotta och marmor etc. En enda grav innehöll i sina fyra kamrar sex halsband och 133 bronsinstrument. På en del av bronserna sitta benhandtagen ännu fast, och spår av svärdens träskidor kunna ännu iakttagas.

Många välbevarade skullar skola komma att uppklara frågan om den tidiga cyriotiska befolkningens ras. Liken placerades i lig-gande, inklämd eller i sittande ställning. Vi kunna bestämma nekropolens utsträckning och så sluta oss till att åtminstone 200 gravar fortfarande äro öopnade.

Joels stadsresa.

Joel var den äldste av fem syskon och han var 12 år. Hans föräldrar ägde ett litet torpställe, som låg vackert på slutningen emot sjön. Det var ett strävsamt liv de förde, tegarne voro magra, och skörden de gävo, räckte ej till att mätta så många munnar. Men det fanns gott om fisk i sjön, och fisket blev ett bra plus till inkomsten. Staden låg nära, så att de kunde också få sälja fisken på troget.

Fattigmans barn få tidigt hjälpa sina föräldrar, och det fick också Joel. Han fick vara med fadern ute på åkrarna och på sjön.

Barnen pläga med glädje hjälpa till, men det gjorde icke Joel. Han var missnöjd däröver och fann arbetet tungt och mödosamt.

"Vad de gossar ha det bra", tänkte han, "som slippa att knoga och arbeta, och som ha gott om pengar att köpa godsaker för". Ty karameller och sötsaker var det bästa Joel visste.

Föräldrarna voro bedrövade över Joels häglöshet, och han tycktes ej bry sig om deras förmaninger.

Joels mor hade en syster i staden, hon hade ett konditori och var välbärgad.

En sommar kom hon på besök; det var i skördetiden, då det var som brådst. Hon märkte Joels liknöjdhet, och föräldrarna delgävo henne sitt bekymmer för gossen.

"Kanske jag skall taga Joel

med mig till staden en tid," sade hon.

Och Joel fick följa med henne till staden. Här kom han in i helt nya förhållanden. Han behövde ingenting utträta; mostern brydde sig ej om att be honom göra henne den minsta handräckning, och han fick i konditoriet äta så mycket han ville.

Till en början fann Joel det mycket nöjsamt att gå och slå dank hela dagen och äta så mycket karameller och slisk som han ville. Men det dröjde ej länge, förr än han började tröttna och finna det tråkigt, och sötsakerna äcklade honom. Han ansattes också allt emellan av magplågor. Han började längta hem. Hur roligt hade det ändå ej varit att fara med far på sjön, när han fiskade och vara med i ladan och på logen, fast det var lite tröttamt ibland! Hur fort dagen gick, vad maten smakade bra och hur gott han somnade på kvällen!

En dag sade han till sin moster: "Jag tror, att jag behöver fara hem och hjälpa far".

"Det tror jag också, att du behöver", sade hon, "och nu kanske du inser, att det skänker glädje att hjälpa sina föräldrar och arbeta det man förmår".

"Ja," viskade Joel.

När Joel kom hem, var han som en annan gosse; han hjälpte till med liv och lust. Han längtade ej mera efter sysslolöshet, och smaken för gotter hade han alldeles förlorat. Det var sällan han kunde förmås att stoppa en karamell i munnen.

(Såningsmannen).

Ungdomsmöte på Riddaregatan 3.

Söndagen den 13 dennes hade för Revals svenska ungdom anordnats ett möte på Riddaregatan 3 med tal, sång och deklamation. Lektor H. Pöhl höll tal till ungdomen och fröken S. Heldring deklamerade. Herr Hjalmar Pöhl ackompanjerade de sånger, som utfördes av ungdomen själv.

Sådana ungdomsmöten med nyttigt program komma hädanefter ofta att hållas.

Ehuru vädret var mycket ogynnsamt hade dock c. 25 svenska ungdomar infunnit sig.

En av våra första svenska lärare, JOHAN DANS, har gått ur tiden.

För ett par veckor sedan avsomnade stilla i sitt hem i Ölbäck, Rickholtz, f. d. folkskolläraren, Johan Dans. Den hädangångne var redan 70 år och hör till de lärare, som verkade under de första svenska väckelseiderna på 1870-talet.

1874—1877 genomgick han dåvarande svenska seminarium i Paschlep, som hade till föreståndare och lärare Fosterlands-Stiftelsens missionär Thorén, och tillträdde samma år, 1877, på hösten lärarbefattningen i Höbings nyinrättade folkskola. Där verkade han framgångsrikt i 15 år, till 1892, och tog avsked, emedan han icke gillade, att ryska språket infördes som undervisningsämne. Han var en mycket omtyckt lärare.

Frid över hans minne!

Universitetslektor N. Lindberg kommer att hålla föredrag i Reval.

Söndagen den 27 nov. kl. 6 e. m. anordnas aftonsamkväm på Riddaregatan 3.

Programmet omfattar föredrag av universitetslektor N. Lindberg från Dorpat samt sång och musik.

Alla välkomna!

Till våra prenumeranter.

De av våra prenumeranter, som ännu icke erlagt 1927 års prenumerationsavgifter, uppmanas hävmed enträget att göra det snarast möjligt. Tidningens ekonomiska ställning är dålig, och vi äro beroende av de medel vi ha att fordra.

Redaktionen.

S. O. V:s lånbibliotek.

är öppet alla måndagar och torsdagar kl. 6—8 e. m. å Riddaregatan 3. Böcker utlånas då som vanligt.

Svenska folksekretariatet

överflyttas från den 1 december till Bildningsministeriet, Tönnisberg 11, där folksekretären träffas kl. 10—1-tiden på dagen. Mottagningstiden kommer framdeles att bestämmas närmare. Ännu så länge är sekretariatet kvar på Riddaregatan 3.

Viks kretsråds

sammanträde hölls den 26 oktober. På dagordningen stod en hel rad viktiga frågor, om vilka ofta häftiga strider uppstodo. Först på dagordningen stod det av underteknad inlämnade förslaget om inrättandet av läkareavdelning på Wormsö. Iakttagande öns fullständigt isolerade läge om våren och hösten samt svårigheterna att om vintern över osäkra isfält ävensom om sommaren i mindre farkoster över stormigt hav transportera sjuka medborgare till närmaste läkare (i Hapsal) antogs förslaget närapå enhälligt.

Vidare behandlades styrelsens förslag om hjälpbidrag till medellösa barn, åldringar och mödrar, som också antogs. Förslaget om krogars inrättande, som av ett par landråd segt försvarades, blev dock med röstmajoritet förkastat. Ett par kommuners gränser rätdades. Kommunalsekreterarnas förslag om deras löneförhöjning behandlades och antogs § 1, de övriga paragraferna förkastades. Vidare behandlades frågan om sjukhus och andra mindre viktiga saker.

Wormsö den 28 okt. 1927

J. Berggren.

Rosleps skolas V. klass.

Rosleps skolas V. klass är nu öppnad och arbetet i full gång. Men ännu saknas många nödvändiga inventarier, som dock småningom bli anskaffade. Tills vidare besöka blott 20 barn klassen. Från Ölbäck ha vi två elever, från Spithamn en och resten är från Roslep. Det är bara skada att de andra byarna icke låta barnen besöka klassen. Ett annat år blir V. klassen obligatorisk, och då måste troligen alla, som slutat IV kl. och icke äro fyllda 16 år, be-

söka den. Och det är ju tråkigt att vara hemma 1—2 år emellan och sedan åter börja gå i skola. — Många ha trott, att barnen skulle få undervisning i tyska och engelska i V. klassen, men enligt ministeriets skrivelse läses intet annat främmande språk i de svenska folkskolorna än estniska — likaså i de tyska och ryska skolorna. Esterna lära åter tyska i sina folkskolor.

Ett annat år kunde en V. klass inrättas i "fravelde" och därmed vore "sexklassproblemet" snart löst, ty att börja inrätta en sexklassig folkskola i kommunens centrum är nästan en omöjlighet, då kostnaderna för en sådan bli kolossala åtminstone för Rickholtz.

Således: en sexklassig skola i "bakvelde" och en annan i "framvelde" — är detta ej bäst. Lokalfrågan är så gott som löst ren i bakvelde.

— C. Blees.

Svenska Odlingens Vänner styrelsemöte.

Svenska Odlingens Vänner beslöt på sitt styrelsemöte i Reval den 7 dennes bl. a. göra en frivillig insamling för anskaffande av stolar till den nya samlingslokalen å Riddaregatan 3.

Insamlingen har inbringat 12.000 Emk., för vilken summa här fram bäres ett varmt tack till alla goda givare.

Tidningspressen.

Enligt förkljudande kommer generalstaben att inför domstol ställa socialisttidningen "Rahva Sõna" till lagligt ansvar för ärekränkning. Även andra klagomål av ämbetsverk, ävensom personliga sådana, riktas mot nämnda tidning för icke med verkligheten överensstämmande påståenden och kränkande uttalanden.

Utrikesminister Dr. F. Akel har avgått. Någon regeringskris medförde dr. Akels avgång icke. Till hans efterträdare har kallats Estlands sändebud i Helsingfors, A. Hellat, som av riksdagen valts med 47 röster mot 25.

F. d. sändebudet i Moskva A. Birk, som beskyldes för att han i politiskt avseende ha motarbetat estniska statens intressen, har av domstolen frikänts såsom oskyldig.

Höstens stormar ha varit synnerligen svåra och besvärliga för sjömännen. Tidningarna tala dagligen om sjöolyckor. — Två lettlandska militärflygare, som voro på väg från Stockholm till Reval, voro för några dagar sedan till följd av storm och oväder tvungna att landa utanför Odinsholm. Manuskap och apparater ha räddats av odinsholmsbor.

Postkonvention mellan Finland och Estland. Generaldirektör G. E. F. Albrecht har till post- och telegraftyrelsen i Estland översänt ett förslag till postkonvention mellan Estland och Finland. Förslaget är baserat på den finländsk-svenska konventionen, givetvis med beaktande av allt det som tidigare under hand överenskommit mellan Finlands och Estlands postmyndigheter. Generaldirektör Albrecht uttalar den förmodan, att konventionen skall kunna träda i kraft redan den 1 jan. 1928.

Engelska flottbyggnadsprogrammet. Förste amiralitetslorden Bridgeman besvarade en fråga i underhuset och upplyste därvid, att följande fartyg voro under byggnad för flottans räkning: 1 slagskepp, 12 kryssare, 4 flodkanonbåter, 6 undervattensbåter, 2 minsvepningsfartyg och 1 depotfartyg för undervattensbåtar samt 1 reparationsfartyg. Följande fartyg hade åter fullbordats under de senaste 12 månaderna: 1 slagskepp, 1 minutläggningsfartyg och 1 undervattensbåt.

Rysk amerikan utvisas från Egypten. Kairo, 9 nov. Inrikesministeriet har meddelat U. S. A:s legation, att ett av de ryska bommulsombuden Seminouk, som är naturaliserad amerikan, icke uppfyllt sina förbindelser att avstå från bolsjevikpropaganda samt att han betraktas såsom icke önskvärd i landet och därför kommer att anmodas att lämna landet. Seminouk har amerikanskt pass.

Lättnaderna för Engelsk kolimport till Frankrike. Franska regeringens beslut att slopa restriktionerna för kolimporten har väckt stor tillfredsställelse i södra Wales, enär Frankrike är en av de främsta avnämarna av det walesiska kolet. Tusentals gruvarbetare ha blivit arbetslösa såsom en direkt följd av dessa restriktioner, och man motser att arbete nu snart skall kunna beredas dem.

Utslag i målet om "Tjitjerin." Alexandria, 9 nov. Den bländade domstolen har numera fällt sitt utslag i målet rörande den ryska ångaren Tjitjerin, vilken nyligen beslagtogs härstädes såsom kompensation för ångaren Costi, f. d. Inkerman, vilken beslagtogs av sovjetmyngigheterna. Domstolen har resolverat, att Tjitjerin skall frigivas. Den kommer att avgå omedelbart.

Inga ryska mutor. Tidningarna ha återgivit rykten om att några medlemmar av det lettlandska parlamentet skulle ha mottagit mutor i samband med ratificeringen av det lettlandsk-ryska handelsfördraget. Lettlands härvarande legation har bemyndigats förklara, att dessa rykten äro fullständigt gripna ur luften.

"Julhälsningar till de svenska församlingarna i Estland från forna och nuvarande präster" har just i dagarna utkommit. Den lilla boken, som framträdar i tilltalande typografisk utstyrsel och som försetts med ett vackert bildmaterial, har följande innehåll:

Innehållsförteckning.
Betlehems barn och det barnsligas herradöme. Julbetraktelse...
Prosten Erik Petzäll.

Helg . . . Kyrkoherde Gunnar Schantz, Runö.

Svensk-finska St. Mikaelsförsamlingen i Reval, Några blad ur dess historia. . . Prosten Erik Petzäll.

Ola Tönnis räddningsbragd. Berättelse. . . Kyrkoherde John Klasson, Vormsö.

Kungabesöket i Reval 1908. . . Kyrkoherde J. W. Gustafsson, Tenala, tidigare pastor i Revals svensks församling.

Några Runö-minnen. . . Kyrkoherde Ernst Gordon, Ljusterö, tidigare pastor på Runö.

Folkhögskolan och ungdomsvården. . . Rektor Emil Adalberth, Birkas, Nuckö.

Upp själ, ur dvalan vakna! Psalm. . . Prosten Erik Petzäll.

Det kan glädjande nog konstateras, att boken redan rönt en livlig efterfrågan och att stora beställningar ingått, vadan man kan vänta, att den fastställda upplagan snart slutsäljes. Boken tillhandahålles av församlingarnas präster och klockare samt av en del av våra folkskollärare. Priset är 50 mark, vilken summa torde vara angenämare för köparen än för Redaktören.

St. Mikaelsskyrkan.

D o m s ö n d a g e n .

Hög m. kl. 11.- Kyrkoherde Sven Ydén, Helsingfors.

Församlingsafton kl. 6. — Föredrag av kyrkoherde Ydén: "Franciskus av Assisi. Avslutning av prosten Petzäll.

Född: 27. sept. Gunnar Voldemar Bertholm La. Rågå.

Död: 1. nov. järnvägstjänstemannen Jaan Töniss. Beipman i en ålder av 66 år 6 mån. 6 dagar.

"Julhälsningarna" ha utkommit. Till salu häs kyrkavaktmästaren och i pastorsexpeditionen.

OLSSON & MELINS SKOFABRIK Rekommenderar sina tillverkningar av finare randsyddas **Skodon**Slitstark vara — Goda passformer
ÖREBRO Södermalmsallén 52—54
Telefon 1762

Ingeniör

GUSTAV LARSON
BYGGNADSENTPREPR. VÄRDERINGAR
BESIKTNINGAR

Storkyrkob. 1

Telefon Norr 21071

Svedala

Tegelmaskiner,
Grävmaskiner,
Stenkrossar,
Vägbyggnadsmaskiner,
Betonblandare,
Torvmaskiner,
Bränslekrossar för torv, koks
och kol,
Pulveriseringsmaskiner,
Vindsiktar,
Torktrumlor,
Brikettpressar,
Transportapparater,
Rullager, Rallvagnshjul,
Skottkärrehjul,
Kokillgods,
Stigjutgods.

Aktiebolaget

Åbjörn Anderson Post- & Telegrafadr. Rikstelefon:
SVEDALA, GJUTERJET. 52, 76, 203, 4, 608 183.**REPRESENTANT CARL JÖNSSON**

Postkast 38 Telef. 1536

REVAL

HANSA

STOCKHOLM

Eget kapital

Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRINGSRÖRELSE

Avdelningskontor i REVAL:

S. Karja tän. 9.

BILJETTER med tåg och båtar i hela världen.
SOVPLÅTSBILJETTERHjälp och råd vid PASSVISERINGAR RESGODS-
FÖRSÄKRINGAR MYNTVÄXLING

A.-B. Nordisk Resebureau

Göteborg — Stockholm — Malmö

SVEABLÄNDNINGfrämsta plasten. Partiförsäljare:
ENGWALL HELLBERG Aktiebolag, Gefle.

NORRÖPINGS KEMISKA UNDERSÖKNINGSANSTÄLT
Tidgårdsg. 33. NORRKÖPING Tel. 1249
Utför kemiska undersökningar å tekniska pro-
dukter, malmer, metaller, vatten och livsmedel-
fodermedel, och gödslingsmedel, urinprov, vär-
nevädärsbestämningar, arsenikprov, provtag-
ningar m. m.

Givillingeniör John Wanselin, stadskemist.

UPSALA-EKEBY AKTIEBOLAG
Telegramadress. Postadress. Telef. UPSALA,
EKEBY UPSALA EKEBYBRUK Riks 90 Allm. 92
Kakelugnar, öppna spislar Väggbeklädnads-
plattor Keramik, Mur- & Taktegel Glasera.
Fasadtegel Dräneringsrör.

CARL FREDRIKS BIERSTUGA Hantverkaregatan 17.
NORRKÖPING

REKOMMENDERAS

**Första inhemska Försäkrings-Aktiebolaget
EESTI LLOID**

Reval, Långgatan (Pikk) 11. Tel. 6-24 & 17-03

**LIVFÖRSÄKRING
BRANDFÖRSÄKRING
TRANSPORTFÖRSÄKRING
OLYCKSFALLFÖRSÄKRING**

De av bolaget hittills utbetalade skadesummorna belöpa sig till över

över hundra millioner Emk.

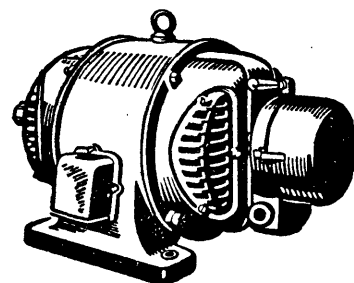
Ett bevis på till vilken oskattbar nytta försäkring är, därför

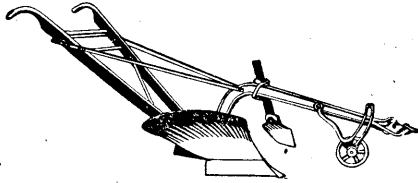
**Försäkra Edert liv och Eder
egendom medan tid är!**Endast det bästa är gott nog!
Jaga därför med**GYTTORPS**
JAKTPATRONE R

TILLVERKARE:

NITROGLYCERIN AKTIEBOL.

Stockholm 16

ASEA-MOTORERTRANSFORMATORER OCH
APPARATER FÖRSÄLJASav
El. Büro LINKE & MARTINSON
Kinga tän. 10, Reval.

Svenskar i Baltikum köp vid behov
LANTBRUKS-RESDKAP

från

NORRAHAMMARS BRUK

Norrahammar Sverige.

Representanter: A.-G. OSTA, Reval,
Ökonomische Gesellschaft Lettischer Landwirte, Riga.

RESERVERAD ANNONSPLATS

**Automaten
FRANSKA KÖKET**

Hörngatan 26, Stockholm Tel. S. 4635
REKOMMENDERAS!

RYLANDER & RUDOLPHS

FABRIKS A.-B.
Henriksdal, Sverige

Tel.-adr. „Rudolphs“. Rt. 440 & 14440
Tillverka telefonkol och dynamaborstar, lämp-
liga för alla i marknaden förekommande
apparater och maskiner. — Begär offert!

STORA HOTELET, Linköping.

Innehavare: Fru JENNY KLINGBOM.
Post-, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet.
Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50
bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel
rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag fr.
3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

Apoteket MÅRDEN

SURBRUNNSGATAN 28
Stockholm

**Kärrgravans Spisbröds
Fabr. Aktiebolag**

Kärrgruvan

Rekommenderar sina förstklassiga tillverk-
ningar av Spis- & Knäckebröd
infodra offert Tel. Norberg 221

Skellefteå-Brödet

är Norrlands mest konsumerade bröd-
fabrikat. Prisbelönta tillverkningar.
A.-B. Skellefteå Spisbrödsfabrik

MÉRIT

SVENSK TILLVERKNING
PRISBILLIG, DRIFTSÄKER

BÅT MOTOR

med fotogendrift

Levereras med blåslamps-
eller magnettändning

**AKTIEBOLAGET
FREDR. WAGNER
STOCKHOLM
VASAG. 48.**

Aug. Svenson

Växt-och Blomsterhandel
Skolgatan 33, Uppsala Tel. 9-52

GÄSTGIVAREGÅRDEN, SJÖBO

Rekommenderar sina förstklassiga matsalar
caféer och resanderum. Under sommaren
servering i den vackra trädgården. OBS.
Tel. 6. Ledande på platsen. Bilgarage
Innehavare: HILDING LIEHDOLM.

≡ **SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET** ≡

GÖTEBORG STOCKHOLM MALMÖ

Avdelningskontor över hela landet
Egna fonder Kr. 182,000,000
Telegrafadress: Kreditbolaget

MILITAR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A STOCKHOLM Norrmalmstorg

Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilspport etc. etc.

SHELL
**BENSIN OCH
SMÖRJOLJOR**

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B.

DRICK VÅR LÅGPASTEURISERADE MJÖLK
hållbar, gräddsätter som rå mjölk, har ingen
kokt smak, är absolut fri från sjukdoms-
strände bakterier och har ej undergått någon
som helsk kemisk förändring

Malmö Mjölksteriliserings A.-B.
Telefoner: Kontoret 437, Mejeriet 533

KONDITORI BAGERI

SKEPPAREGATAN 29 — TELEFON 709-76
STOCKHOLM

Rekommenderar sin specielltillverkning av: Gott
Käffbröd, Wienerbröd, Bakelser och Tårtor
Högaktningfullt

ESTER DOMINICUS

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningslokal
Tel. 771-08 Grevturegatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt ur-
vil av Vadstenaspetsar. Motiv och Krugar. Bes-
tällningar å linneutstyrlar. Order till landsorten
expedieras omgående.

AXEL HELLGRENS

SKRÄDDERI

SIGTUNAGATAN 11, STOCKHOLM
REKOMMENDERAS

TEL. VASA 4416. VASA 469.

Dam-, Herr- & Barntyger

Största sortering

Billigaste priser

FRITZDORFS

KLÄDESHANDEL

St. Nygatan 40-42, STOCKHOLM

Betald annonsplats

KÖP SYDSVENSKA PETROLEUMS A.-B:s

BENSIN

Motor- och Belysningsolja
Tel. Malmö 11-53, 46-60

ELNA MÅRTENSSONS

KONDITORI OCH KAFE
Tel. 460 Hamngatan, Ystad, Tel. 460

REKOMMENDERAS
Servering under sommarmånaderna i villan Skogs
hyddan i landshagen Tel. 477

ESLÖV

Mina handgjorda skodon

stämplade
SANTESSON
tillfredsställa högsta möjliga anspråk.

E. LINDELL

Saluhallen
UPPSALA
Tel. 3577 Tel. 3577

REKOMMENDERAR sina
prima kött-, fläsk- & charkuterivaror i parti och
minut

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

Jönköpings stads- och läns sparbank.

Stiftad 1831.
Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
i Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Små-
lands Taberg.

A.-B. BJÖRKLUNDS

Nejlikeodlingar i Hammar, KRISTIANSTAD
Landets största specialodling i sitt slag:

NEJLIKOR

I alla variationer erhållas hos varje blomster-
handlare i riket

LEJONSKOR

garanterar ett förstklassigt fabrikat med största
slitstyrke. Tillverkas av
Knisslinge Skofabriks A/B Vanås.